

روزی

زهرا لوکه علیخان

سوره نحل می فرماید: ﴿وَاللَّهُ فَضْلُ بَعْضِكُمْ عَلَى بَعْضٍ فِي الرِّزْقِ...﴾

«و خداوند (آن کسی است) که برخی از شما را به برخی دیگر در روزی دادن برتری داد. پس کسانی که روزی فراوان به آنها داده شده است، نمی توانند (این روزی) را از خود بگردانند (دور کنند) بعد از آن که مالک آن شدند. پس ایشان در آن یکسانند. آیا نعمت های خدا را انکار می کنید؟» شاید با خواندن این آیه، چنین فکر کنید که اگر روزی از قبل و توسط کس دیگری تعیین و تقسیم می شود و بعضی هم که نصیب بیشتری به آنان می رسد، نمی توانند آن را کم کرده و یا از خود دور کنند، پس معنی کار و تلاش چیست؟ چرا انسان باید خود را برای لقمه نانی به رنج و زحمت بیندازد و برای به دست آوردن آن به این در و آن در بزند؟ ابتدا باید دانست این گونه فکر کردن خطاست. چرا که خداوند براساس مصلحت خویش به هر کس به مقداری که شایستگی دارد روزی می رساند و از زندگانی دنیا بهره مند می کند؛ علاوه بر این خداوند برای روزی رساندن به بندگانش واسطه هایی قرار داده است که از طریق این واسطه ها به آنها فیض رسانی می کند. همچنان که حضرت میکائیل را که یکی از فرشتگان مقرب درگاه اوست، واسطه رزق و روزی همه بندگان قرار داده و او مأموریت دارد تا قبل از طلوع آفتاب آن را بین بندگان خدا تقسیم کند و بندگان خدا هم

تعیین رزق و روزی و تقسیم آنها، از جمله حقوقی هستند که خداوند متعال خود، آنها را برعهده گرفته و بر همین اساس، فیض رسانیدن به موجودات را بر خود واجب کرده است. شاید از اینکه بدانید «روزی» به دنبال شما می رود، در تعجب شوید. من نیز وقتی قسمتی از حدیثی را که معصوم^(ع) در آن فرموده بود: «روزی به دنبال شما می رود و شما نیز به دنبال روزی می دوید» خواندم، به فکر فرو رفتم و معنای درستی از آن را متوجه نشدم! اما وقتی ظرف غذایم بدون هیچ سببی از دستم افتاد و دیگر نتوانستم از آن استفاده کنم، وقتی دوستی برایم سوغاتی آورد و من در شرایطی قرار گرفتم که آن را بخشیدم و یا اینکه در بعضی مراسم نتوانستم از پذیرایی آنها بهره مند شوم، مفهوم این جمله را دریافتم و فهمیدم که چگونه چیزی را که برایم مقدر نشده است، حتی اگر در دستان خود داشته باشم، از آن بی نصیب می شوم و به آسانی از دست می دهم! اکنون شما نیز به این موضوع توجه کنید. حتماً موارد زیادی از این نمونه ها، برای شما پیش آمده است. بارها در جایی حضور پیدا کرده و از چیزهایی بهره مند شده اید که هرگز فکر آن را هم نکرده اید! اینها همه بیانگر یک چیز است: روزی دهنده کس دیگری است و اوست که به هر کس به اندازه نیازش روزی می دهد و هرگاه مصلحتش ایجاب کند آن را فزونی داده و یا قطع می نماید. همچنانکه در آیه ۷۲

واسطه‌هایی برای یکدیگر هستند که از طریق کار و تلاش برای همدیگر به این روزی‌ها دست پیدا کنند. چنان که می‌بینید، مشاغل مختلفی در جامعه وجود دارد که توسط آنها درآمد مردم تعیین می‌شود. بنابراین آنچه از این آیه برداشت می‌شود، این است که برای هر کس روزی معینی مقرر شده است و تا آن را دریافت نکنند، از دنیا نمی‌رود؛ با این تفاوت که باید تلاش کند تا آن را به دست آورد و با آن امور روزانه خود را بگذراند، نه اینکه منتظر بماند تا او را صدا کنند و روزی او را

بدون اینکه کاری انجام دهد در

دست او قرار دهند. اگر

انسان بدون اینکه کاری

را انجام دهد چیزی

دریافت کند، دچار

کسالت و تنبلی

می‌شود و کم‌کم

بیماری به سراغ او

می‌آید. این بیماری

جوهر تلاش را از او

می‌گیرد و به انحطاط

می‌کشاند. و به همین دلیل

است که دین مبین اسلام بر کار

کردن برای کسب درآمد حلال تأکید کرده است

و کار را نوعی عبادت دانسته است و این موضوع را تا

آنجا پیش برده است که پیامبر اکرم (ص) کسی را که برای

طلب کسب روزی برای عیال خود از خانه بیرون رفته و

مرگش فرا رسیده است، اجر شهید وعده داده است.

اما اینکه خداوند متعال رزق و روزی برخی را بیشتر از

برخی دیگر مقرر کرده است، برای این است که عده‌ای

برای عده دیگر کار انجام دهند، چون در غیر این صورت

هر کس بی‌نیاز باشد برای خودش کار خواهد کرد و در

امور مردم خلل وارد می‌شود و هم وسیله‌ای برای آزمایش کسانی است که خداوند به آنها بیشتر داده است. اینکه آیا از آنچه روزیشان شده است، انفاق می‌کنند یا خیر و آیا در جایی که رضای خداوند را به دنبال دارد مصرف می‌کنند یا نه؟ آیا فقط به خود می‌اندیشند و به نیازهای خود توجه دارند یا بنی آدمی هستند که همچون اعضای یک پیکرند و به هم‌نوعان خود نیز توجه دارند؟ پس یکی از حکمت‌های خداوند

در این مورد، برای خالص

گردانیدن بندگان از صفات

ناپسندی چون بخل و

تکبر و پرورش

صفات نیکو

مانند سخا و

بخشندگی و

جوانمردی

است.

بنابراین همه

باید مواظب باشیم

تا اگر به ثروت بزرگی

دست پیدا کردیم خود را

گم نکنیم و از خدا غافل

نشویم و اگر فقیر و بی‌چیز شدیم به

خداوند بدگمان نشویم و زبان به شکوه نکشاییم.

چون در این صورت است که می‌توانیم خود را مسلمان

تسلیم امر خداوند بدانیم و منتظر گشایش در کارهایمان

از جانب او باشیم. پس از او بخواهیم که ما را شاکر و

سپاسگزار نعمت‌های خویش قرار دهد و از هر آنچه

موجب گمراهی و دوری ما از او می‌شود بر حذر بدارد.

آمین یا رب العالمین.

